

Posudek vedoucí diplomové práce Adély Magdaleny Göttlichové

„Způsoby komunikace ve vybraných dílech současné české prózy“

(Ústav české literatury a komparatistiky FF UK, obor Učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy)

Cíl práce, její účel a směřování

Adéla Magdalena Göttlichová si jako téma své diplomové práce zvolila problematiku komunikaci a její modelování v kontextu vybrané české prózy publikované v posledních deseti letech. Impulsem pro formulování tohoto tématu byl osobní zájem diplomantky o převážně psychologické aspekty komunikace a vliv komunikace na formování mezilidských vztahů. Je zřejmé, že autorka tuto otázku považuje za jeden z palčivých problémů a že se jí dotýká i osobně. Z hlediska vytyčeného materiálu soudobé prózy problematika komunikace vystupovala zřetelně jako jedno z frekventovaných témat. Pro diplomantku bylo podstatné porozumět rozdílu v tom, co představují psychologické aspekty komunikace a naopak jakým způsobem se utváří komunikace v literatuře a literárně, když sdělování a sdílení je jedním z principů literárního vyjádření, jaký podíl na čtenářském uchopení komunikace má například způsob zprostředkování a zvolená vypravěčská strategie.

Autorka si stanovila okruh devíti českých próz, které byly vydány v rozmezí let 2011 až 2021, jsou jimi tituly *Nejlepší pro všechny* Petry Soukupové, *Tiché roky* Aleny Mornštajnové, *Do vnitrozemí* Vladimíry Valové, *Chirurg* Petry Dvořákové, *Místa ve tmě* Lidmily Kábrtové, *Nonstop Eufkrat* Veroniky Bendové, *Český ráj* Jaroslava Rudiše, *Hry bez hranic* Michala Kašpárka a *Logoz* Davida Zábranského. V těchto prózách se na rovině motivicko-tematické odvíjí rozličné podoby komunikace, ať už se jedná o komunikaci virtuální či prostřednictvím sociálních sítí, která podmiňuje způsob zacházení s jazykem (*Hry bez hranic*), komunikaci člověka s Bohem, člověkem a církví (*Nonstop Eufkrat*), mezigenerační spory (matka a dcera) či partnerské nebo přátelské vztahy (*Nejlepší pro všechny*, *Tiché roky*) nebo genderové komunikační stereotypy (*Český ráj*) a další. V souvislosti s vymezeným tématem se otevíraly otázky o dalších specifikách komunikace, jako jsou např. generačních rysy, ovlivňování literární výpovědi technologiemi nebo modelování psychologie postav skrze jejich komunikační přístup.

Metodologie a práce s odbornou literaturou

Práce je uvedena metodologickou rozvahou nad tématem a možnostmi analýzy literárního textu, následují analýzy jednotlivých titulů, které tvoří samostatné kapitoly.

Metodologické pozadí práce je tvořeno klasickými naratologickými pracemi (L. Doležel, S. R. Kenanová), za důležitý inspirační zdroj považuje autorka přístup Aleny Macurové. Vychází také z prací Jiřího Kotena, zejména v navazování na teorii mluvních aktů Austina a Searla. Odkazuje i na práce Ireny Vaňkové ke kognitivní poeice. Vedle toho využívá odbornou literaturu z oblasti psychologie (např. Z. Vybíral). Práce s odbornou literaturou prokazuje autorčinu orientaci v této oblasti.

Styl a prezentace

Práce je napsána pečlivě, vyznačuje se snahou korektně používat terminologii, obezřetně aplikovat zvolené teoretické nástroje. Text práce je zřetelně a soudržně strukturován. Lze myslím ocenit, že autorka pracuje funkčně s citacemi ze zvolených literárních textů, svá sledování jimi adekvátně dokládá.

Celková koherence a akademická disciplinovanost

Práce se vyznačuje tím, že autorka se snaží o pečlivé analýzy jednotlivých literárních textů, které se drží zvolené problematiky. Pokušením by bylo například polemizovat s názory z recenzí, ale tady autorka z recepce vybírá jen to, co koresponduje s jejími úvahami, což lze hodnotit v kontextu tohoto typu práce kladně. Na druhé straně je však třeba konstatovat, že zůstává právě a pouze na rovině textové analýzy, od níž spíše nepostupuje k interpretaci a interpretačním závěrům, což by jí umožnilo získat i větší nadhled nad studovaným materiálem.

Problematické může být autorčino přesvědčení o literatuře jako dokumentu doby. Jako možná otázka k diskusi se nabízí, co zjištění vypovídají nikoli o době, kterou literatura tematizuje, jak autorka předpokládá, ale právě o literární výpovědi samotné, v čem spočívá specifčnost literatury právě posledních deseti let.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a vzhledem ke komplexnímu zpracování a detailnosti předložených analýz navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze, 30. 8. 2021

Mgr. Andrea Králíková, Ph.D.